

V septembri roku 1991 vznikla z podnetu zakladateľov Nadácia Štefana Lubyho (ďalej iba „nadácia“). Založeniu nadácie predchádzala organizácia a konanie I. Lubyho právnických dní v septembri 1990 v Trenčianskych Tepliciach na tému „Právo a bezprávie“, ktoré inicioval prof. JUDr. Jozef Prusák, CSc..

Nadácia bola založená z úcty k významnému právnenému vedcovi, profesorovi súkromného práva, ktorý vedeckými a organizačnými schopnosťami výrazne a trvalo zasiahol do verejného právnického života vo vtedajšom Československu a povzniesol slovenskú právnu vedu a slovenskú právnu vzdelanosť na európsku úroveň. Sídлом nadácie sa v období r. 1991 - 2000 stala Právnická fakulta Univerzity Komenského, osobitne Katedra teórie štátu a práva Právnickej fakulty UK Bratislava, kde sa vytvoril aj sekretariát nadácie a jej dokumentačné stredisko. Funkciu vedúceho katedry v tom čase vykonával (od decembra r.1989) prof. JUDr. Jozef Prusák CSc., ktorý oslovil významných slovenských právnikov, aby spolupôsobili pri vzniku nadácie. Po obnovení činnosti Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave v r.1998, novým sídlom nadácie sa od r. 2000 stala Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.

Prof. Štefan Luby

Prof. JUDr. Štefan Luby DrSc., ktorého meno a priezvisko nadácia nesie, sa narodil 5. januára 1910 v Liptovskom Hrádku. Po skončení gymnázia začal Štefan Luby študovať na Právnickej

fakulte UK v Bratislave. Už počas štúdia sa prejavoval ako talentovaný študent, mal mimoriadny záujem o vedeckú prácu. V treťom semestri vysokoškolského štúdia publikoval prvú monografickú prácu pod názvom: „*Liptovský a turčiansky register z roku 1391*“.

Po ukončení vysokoškolského štúdia, ako asistent Právnickej fakulty UK v Bratislave, začal intenzívne vedecky pracovať, čo sa prejavilo v napísaní rozsiahleho habilitačného spisu „*Peňažné pohľadávky*“

. Po úspešnom obhájení práce bol vymenovaný ako dvadsaťsedemročný za docenta a o dva roky neskôr, po obhájení príslušnej kvalifikačnej práce

„*Obyčajové právo a súdna prax*“

, za profesora Právnickej fakulty UK v Bratislave.

Počas vysokoškolského štúdia absolvoval študijný pobyt na Právnickej fakulte v Paríži. Po skončení štúdia na Právnickej fakulte UK v Bratislave absolvoval dlhodobé študijné pobyty na univerzitách v Nemecku, Rakúsku a vo Švajčiarsku. Neskôr sa vrátil do Paríža, kde v roku 1937 publikoval monografiu pod názvom: „*Le problème des changements monétaires en matière d'obligations*“.

Profesor Štefan Luby ako pedagóg vydal viacero učebníc a učebných textov z odboru občianskeho a rodinného práva. K významnému životnému jubileu o ňom profesor Karol Plank napísal: „Ako vysokoškolský učiteľ fascinoval svojich poslucháčov vždy dokonalým prednesom, logickou stavbou prednášky a prístupnými argumentmi. Profesor Luby patril však k tým vysokoškolským učiteľom, ktorí považovali za svoju prvoradú povinnosť poskytnúť študentom výklad prednášanej matérie aj vo forme písomných učebných pomôcok. Počas svojho dlhoročného pôsobenia na vysokých školách pripravil pre študentov celkom 20 učebných textov vo forme učebníc, skript a iných učebných pomôcok. Všetky jeho učebnice a učebné pomôcky vynikajú jasnou dikciou, logickou stavbou a pre študentov potrebnou stručnosťou. Patria medzi najlepšie diela, ktoré sa vytvorili na Právnickej fakulte Univerzity Komenského“. (Plank, K.: *Akademik Štefan Luby, veľký československý civilista, šesťdesiatročný*, Právnické štúdie, XVII, 4; *Akademik Štefan Luby šesťdesiatročný*, Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1969, s. 674).

V publikačnej a pedagogickej činnosti môžeme Štefana Lubyho hodnotiť aj ako právneho historika a komparatistu, pričom jeho práce s porovnávacím charakterom o cudzích právnych poriadkoch, inštitúciách a názoroch sú veľmi rozsiahle. Pri žiadnom civilistickom výskume nezabudol popri historickom aspekte aj na porovnávacie hľadisko. Podľa profesora Lubyho treba rozlišovať teoretickú, pedagogickú a praktickú komparatistiku. Prvá podporuje rozvoj

teórie, druhá čerpá z teoretickej a dopĺňa ju pre osobitné didaktické ciele a tretia sleduje získanie poznatkov, ktoré pomáhajú riešiť rozličné právno-politické ciele v legislatíve, kodifikačnej činnosti, pri unifikačných prácach a pod. Trvalý komparatistický aspekt v diele profesora Lubyho je podmienený i historickou povahou vývoja práva na Slovensku.

Vedeckej a pedagogickej práci Štefana Lubyho sa dostalo mnoho ocenení, spomenieme iba najvýznamnejšie. Za prácu „*Práva príbuzné právam autorským*“ mu bola v roku 1968 udelená cena ČSAV, pri príležitosti 50. výročia založenia Univerzity Komenského a 500. výročia založenia Academie Istropolitany bol vyznamenaný zlatou medailou Univerzity Komenského.

Na základe rozsiahlej publikačnej činnosti môžeme konštatovať, že Štefana Lubyho v neúnavnej vedeckej práci nezlomili ani udalosti rokov, keď ako univerzitný profesor práva musel odísť z Právnickej fakulty UK v Bratislave.

Mnohí jeho spolupracovníci a najmä žiaci si ho pamätajú ako zodpovedného, charakterného a vysoko vedecky erudovaného odborníka právnej vedy. Štefan Luby, významný vedecký pracovník a profesor súkromného práva, zomrel dňa 10. októbra 1976 v Bratislave, vo veku 66 rokov, v období tvorivej práce, ktorá zostala po ňom nedokončená.

Vzhľadom na význam osobnosti Štefana Lubyho je úlohou nadácie podporovať sprístupňovanie jeho diela. Nadácia zároveň podporuje slobodný rozvoj právneho myslenia, právnej vzdelanosti a právnej kultúry. V tomto zmysle tiež organizuje pravidelne vedecké bienále, medzinárodné vedecké konferencie pod názvom „*Lubyho právnické dni*“, naposledy v septembri r. 2009 X. Lubyho právnické dni, na ktorých si nadácia pripomenula nedožitých 100 rokov Štefana Lubyho.

Lubyho právnické dni vychádzajú z mnohostranného diela a práce Štefana Lubyho nielen na poli teórie občianskeho práva a osobitne autorského práva, ale aj dejín štátu a práva, všeobecnej teórie práva, právnej komparatistiky a ďalších oblastí právnej náuky a jej integrácie. Historickoprávny a teoretickoprávny fundament všetkých diel Štefana Lubyho je trvalým vkladom do slovenskej a európskej právnej teórie a bohatým prameňom, z ktorého možno stále čerpať nielen poznatky a celostné poznanie, ale aj poučenie o metóde, spôsobe a štýle vedeckej práce.

Úlohou Lubyho právnických dní je sprostredkovať výmenu myšlienok, názorov a koncepcií z hľadiska rozmanitých štrukturálnych častí právnej náuky, osobitne diskusiu medzi právnou filozofiou, teóriou súkromného práva a teóriou verejného práva, medzi teóriami pozitívnych náuk, ktoré patria k jednej alebo druhej oblasti. Čiže, základnou úlohou je integrácia právneho myslenia, rešpektujúca a upevňujúca to, čo je pre štruktúru právneho systému, patriaceho do rodiny kontinentálneho systému charakteristické a pre jeho ďalší vývoj smerodajné. Lubyho právnické dni majú prispievať tak k prekonávaniu izolacionizmu jednotlivých právnych vied nielen vo vzájomných vzťahoch, ale aj v medzinárodnom meradle a viesť k obohacovaniu právnych náuk modernou právnou a sociálnou filozofiou. Lubyho právnické dni majú stavať nové a upevňovať existujúce mosty jednak medzi teóriou a praxou a jednak medzi domácou teóriou a teóriou v zahraničí, prispievať ku kultivácii, šíreniu a k internacionalizácii slovenského právneho myslenia.